

Fragment från förr

Masmästaren

Johan Erik Eriksson var född 1846 i Norrbärke. 1873 kom han till Trummelsberg med titeln Masmästare. Samma år gifte han sig med Carolina Söderlund, även hon från Norrbärke. De fick fyra döttrar: Anna Karolina 1876-1940, Ida Sofia 1879-1970, Emelie Kristina 1882-1895 och Elin Maria 1884-1968. Anna Karolina gifte sig 1904 och flyttade till Kila.

Emelie Kristina avled vid tretton års ålder. Johan Erik tillverkade då ett järnkors till gravén, vilket fortfarande finns på kyrkogården i Västervåla. Hembygdsföreningen hoppas kunna restaurera korset.

1907 lades Trummelsbergs bruk ner, och Johan Erik fick arbeta i skogen.

1909 köpte familjen ett hemman i Stabäck, det som fortfarande kallas Masmästargården.

Johan Erik och Carolina var båda födda i maj 1846. Båda dog 1920, han i februari och hon i maj. Efter dem bodde Ida Sofia och Elin Maria ogifta kvar i Masmästargården. De ägde en stickmaskin med vilken de stickade strumpor för försäljning i bygden. De hade var sin cykel för transporterna, och båda dessa finns ännu kvar på Hembygdsgården.

Johan Erik var en man med vida intressen. Det vet vi genom att Hembygdsföreningen har fått arva hans boksamling. Förteckningen finns på vår hemsida, under rubriken Litteratur.

familj och hus! Det blev således den första kända bebyggelsen på platsen. Den familjen bodde sedan där fram till 1923.

Bilden visar familjen Andersson framför huset. De två små träd som skymtar i bildens främre, vänstra del lär finnas kvar fortfarande!

Efter dem kom Ernst Fredrik Magnusson med familj och sedan Nils Olsson med familj.

Det finns en historia kring den familjen. De bodde i Malmberget, men vantrivdes där. Tillsammans med en annan familj vann de högsta vinsten i Penninglotteriet och fick därigenom möjlighet att flytta söderut.

Själva köpet av Vinterrönningen lär ha skett utav Albin Holgate i Sörby. Varför han stod som säljare är ännu inte känt, kanske var han ombud för familjen Magnusson. Till yrket var han polis.

Efter familjen Olsson köpte Olof Jonsson på Vestanberg huset och styckade av några tomter. Ernst och Elsa Pettersson köpte en av dessa och bodde där i några år innan de flyttade till Tyskbo.

Vinterrönnings-August (även kallad VedAugust) bodde där senare. Han skänkte medel för fasadbelysning på kyrkan i slutet av 60-talet.

Rådman Karlbom från Västerås ägde huset mellan 1946-1972 då Einar Söderkvist köpte tillbaka det. Hans hustru var nämligen dotter i familjen Olsson. Huset är fortfarande i den släktens ägo.

Gamla ortnamn

Namnet Ängelsberg infördes av Gyllenhöök och avsåg från början den hytta som han byggde på 1680-talet, uppströms den nuvarande hyttan. I kyrkböckerna förekommer namnet 1690 och då tillsammans med det äldre Englikobenning. Man gjorde således åtskillnad mellan dessa båda. Namnen har var sin sida i husförhörlängden, med olika människor noterade.

Stabäck är känt sedan 1462, men är sannolikt från 1300-talet och utgör den ursprungliga byn varifrån det nuvarande samhällets mark har avstyckats. Förleden i namnet har med ”stav” att göra, men ortnamnsforskarna är osäkra om det handlar om en gränsmarkering eller annat, tex en plats där man hämtat virke för lagg-kärlstillverkning.

Namnet Våla anses ha sitt ursprung i ett gammalt ord för ”bråte, sammankastad rishög etc”. Det kan också tänkas vara en böjningsform av ”Vali” som anses ha varit ett äldre namn på Ämningen. Förleden Väster kommer av att det finns ett Våla i Uppland också.

FÖR MEDLEMMAR I VÄSTERVÅLA (SOCKENS) HEMBYGDSFÖRENING

4-2017

”För en levande landsbygd med känd historia”

Ärgång 1

Medlemmar

Om en förening inte kontinuerligt får nya medlemmar, så höjs medelåldern automatiskt så att man till sist inte har någon som orkar hålla igång verksamheten. Styrelsen har därför i ett par år talat om behovet av fler medlemmar i föreningen. Detta kan ge fler tänkbara funktionärer, men också fler intresserade deltagare i verksamheten.

Mot denna bakgrund, är det synnerligen glädjande att hittills detta år, 2017, fram till denna upplagas pressläggning, så har vi registrerat 35 nya medlemmar!

Just nu är vi därför 218 medlemmar, varav 117 kvinnor och 101 män, fördelat på 147 hushåll. Medelåldern ligger på 69 år.

Föreningens motto är ju ”För en levande landsbygd med känd historia”. Vi ser oss som en del i bygdens utveckling, även om det innebär en rejäl utmaning. Vi menar att vi gör en del, men med mer resurser kunde insatsen naturligtvis bli större. Vad är det då för resurser som vi saknar? Jo, ideell arbetskraft!

Vi har arbetsuppgifter av de mest skiftande slag. Om du har yrkeserfarenhet eller egna intressen som du vill odla, så finns det säkert utrymme i Hembygdsföreningen! Hör av dig till någon av oss i redaktionen.

Betalningssätt

Förr var kontanter eller skuldsedlar de enda tänkbara betalningsalternativen, men så är det inte längre. Utvecklingen både i tekniken och i samhället har lett till behov av andra lösningar. Samhällsutvecklingen har lett till att det finns risker förknippade med kontanthantering och därför blir det, rätt eller orätt, kostnader förknippade med det.

För vår förening innebär detta att det kostar något att lämna kontanter från tex vår kaffeförsäljning, till banken.

Vid midsommarfirandet i år, erbjöd vi därför möjligheten att betala med Swish som är en banktjänst baserad på mobilteleteknik. 7700 kronor kom in den vägen! Dessa pengar innebar varken omkostnader eller rånrisker. Vid Hembygdens dag skedde motsvarande, om än inte i samma skala.

Hembygdsföreningen kommer i fortsättningen att verka för en gradvis övergång till säkrare och billigare betalningssätt.

Tips

- Föreningens websida www.vastervåla.nu för nybeter och historia
- Fornminnesvandring, se högerspalten!

Är du inte medlem?

Betala medlemsavgiften 75 kr till föreningens bankgiro enligt nedan. Meddela namn och adress, samt e-mailadress om du har, till Hans Philip

Kommande arrangemang

- 26 augusti Fornminnesvandring, Samling på parkeringen vid kyrkan klockan 13:00

Många av bygdens spännande förfäder bor numera på kyrkogården. Vi hälsar på hos några av dem och lär oss om deras liv. Sedan samlas vi på Hembygdsgården för eftersnack. Egen kaffekorg, kläder efter väder!

- 13 okt Fredagsmys på Hembygdsgården klockan 19:00
- 10 dec Adventskaffe med gudstjänst

Nästa nummer av NU&DÅ planeras komma omkring årsskiftet

Vinterrönningen nr 1

”Vinterrönnings-wijken” finns med på en karta från 1698. På kartan från Storskiftet 1823 står namnet utskrivet och viss odlingsyta är utritad, men ingen bebyggelse.

Fagersta Kommun genomförde 1980 en Kulturhistorisk byggnadsinventering som, tillsammans med kyrkböckerna, anger att John Konrad Andersson från Norr Västansjö år 1902 flyttade till Vinterrönningen med både

SOMMAREN 2017

Arbetsdag på Hembygdsgården

Den 27 maj, en solig och varm förmiddag, träffades 17 personer för gemensam uppfräschning av vår fina Hembygdsgård inför sommarsäsongen.

Köket och bostadshuset städades ur och mattor togs hem för tvätt.

Stugfoten högtryckstvättades, flaggstångslinan byttes, logen städades, buskar klipptes och sly röjdes.

Förråden och även smedjan fick en genomgång och efter tre timmars intensivt arbete med många glada skratt och tillrop kände vi oss nöjda med resultatet och avslutade arbetet.

Grillen tändes, färska hamburgare och korv spred snart en härlig doft. Goda tillbehör, kall öl och strålande sol bidrog till att lunchen blev lång och trivsamt.

Nöjda med dagens arbete, som gick i flygande fläng eftersom vi var så pass många som hjälpte till, åkte alla hem till sitt och årets aktiviteter kunde börja.....

Traditionellt Midsommarfirande

Kvällen före midsommarafteon träffades åter ett 15-tal medlemmar för att plocka blommor och skära björkris. Små buketter i massor sattes samman, kransarna bands, stängen kläddes.

En av de närvarande var min gäst Wendy, från Australien som förundrades över vårt arbete och tradition, men deltog med förtjusning i arbetet.

Vi lovade även byggnadernas ingångar, ställde i ordning bord och stolar för kaffeserveringen nästa dag. Arbetet avslutades med kaffe med dopp och trivsamt småprat. Frysen var full med bullar och sockerkakor och småkakburkarna var sprängfyllda med godsaker som medlemmar bakat.

På midsommarafteonen kl 12.00 samlades funktionärerna och utförde stordåd, som vanligt!!

Nytt för i år var att man kunde köpa biljetter, dels för kaffet men även för lekarna. Detta snabbade på kaffeserveringen avsevärt och funktionärerna slapp hantera pengar. Dock påpekade några gäster att kassaköerna för biljetterna blev för långa och att de två kassorna skulle fungerat bättre med dubbel bemanning på båda. Vi hade drygt 500 besökare, varav 330 fikade!

Gymnastikföreningen har upphört och flera av dess medlemmar har tidigare år varit funktionärer vid bollkastning, pilkastning och andra sysslor, vi saknade verkligen deras insats denna dag.

De fantastiska ”trotjänarna” i Hembygdsföreningen som avsatt tid och kraft före, under och efter festligheterna ska ha ett stort tack, utan dem vore midsommarfesten en omöjlighet.

Våra fina musikanter sedan 40 ! år, Beth och Åke tackades av och därefter spelade Peter, Johan och Johan upp till dans och alla gamla låtar sjöngs med glädje av en entusiastisk publik som dansade i dubbla led, unga som gamla, många med fina blomsterkransar i håret!

Så avslutades åter ett soligt midsommarfirande med vackert väder och glada besökare, många tackade för trevligt firande.

Logdans på Hembygdsgården

För första gången ordnades traditionell logdans den 8 juli i vår vackra lilla Nötbackslöge som dagen innan lövades in- och utvändigt, fotografier på gamla Västervåla Sockenbor pryddes väggarna och en stor mjölkanna med sommarblommor spred trivsel i logen.

Fikatält restes och dekorerades med dukar och blommor, ett lånat litet partytält restes för att skydda grillandet av Hamburgare med tillbehör.

Regnskurar avlöste varandra, mörka moln på hela himlen..... men mot kvällen, när dansen skulle börja, slog vädret om och solen tittade fram!

De dansanta gästerna började anlända, den lilla logen blev full....40 betalande kom och dansade så svetten dröp. Jonnys orkester spelade alla gamla godingar och en del nytt, vilka skickliga spelmän och entertainers!

Gästerna stortrivdes och under pausen åts det hamburgare och dracks kaffe. Vi fick många ”ryggdunkar” för det fina arrangemanget, goda kaffet och kaffebrödet samt de färska hamburgarna.

Dansarna, många av dem rutinerade logdansare, berömde vår fina löge och framför allt det superba dansgolvet!

Vi fick lära oss att man strör ut kaffepulver på golvet om det är väta i gräset utanför, då slirar man inte...Kul kunskap!

Jag skulle bli förvånad om inte logdansens blir ett ständigt (!) sommarinslag på Hembygdsgården.

Hembygdens Dag - i Barnens Tecken

Den 23 juli gick hembygdens dag av stapeln med vackert väder, lekar för barnen och tipspromenad för både barn och vuxna samt sedvanligt lotteri.

Nytt för i år var att gudstjänsten hölls i Hembygdsgården istället för i kyrkan.

I Nötbackslögen fanns en utställning med gamla föremål, i övriga byggnader visades gamla hantverk, vidare höll Hans Philip ett intressant föredrag om ”Laga skiftet”. Som vanligt serverades både kaffe med hembakt och korv med tillbehör.

